

Drahoslav Vajda:

Stráž svoje srdce

Nadovšetko, čo treba strážiť, stráž svoje srdce, lebo z neho pochádza život
Príslovie 4:23

Úvod

Strážime si rôzne veci. Predovšetkým tie, ktoré sú pre nás drahé, ktoré pre nás majú veľkú hodnotu. Niektoré z nich si dávame dokonca aj poistiť. Strážime si svoje veci: trezor, auto, byt, dom – skrátka dávame si pozor na svoj majetok pred odcudzením, chránime ho a zabezpečujeme proti poškodeniu. Je to správne? Myslím si, že to nie je nesprávne, lebo musíme byť opatrní, ostražití, rozumní. Písmo nás vedie aj k tomuto. Treba nám tieto veci strážiť z rôznych dôvodov. Ale Boh nám hovorí: „*Nadovšetko, čo treba strážiť, stráž svoje srdce*“.

V tomto 23 verši Boh nehovorí, že strážiť máme len svoje srdce, ale že srdce máme strážiť *nadovšetko* to, čo treba strážiť. Preto predovšetkým a na prvom mieste, treba strážiť svoje srdce. Ale aj všeličo iné treba strážiť. Treba si strážiť zdravie – nemáme byť ľahkomyselní a hazardovať so svojim zdravím. Treba si napríklad strážiť ďalej svoju dobrú povest', treba si strážiť svoju česť a ešte aj iné ďalšie veci si máme strážiť a ochraňovať. Stráženie svojho srdca máme však položiť na prvé miesto: *Nadovšetko, čo treba strážiť, stráž svoje srdce, lebo z neho pochádza život*. Stráž srdca má byť pre nás najvyššou prioritou medzi strážením si všetkého možného.

Stráž svoje srdce – to je príkaz, nariadenie, dobrá rada. Keď nás Boh takto usmerňuje, očakáva od každého z nás, že to tak aj budeme robiť. V evanjelickom preklade je tento verš uvedený takto: „*So všemožnou bdelosťou chráň si srdce...*“. So *všemožnou bdelosťou* – t. j. ako sa len dá; všetkými možnými dostupnými spôsobmi a prostriedkami si chráň/stráž svoje srdce.

Keď nám Boh dáva takýto pokyn, tak predpokladá, že vieme čo to znamená strážiť si srdce. Predpokladá, že poznáme svoje srdce a vieme ako naše srdce funguje, ako sa správa a rozumieme, čo to znamená strážiť si srdce. Nakoniec verš 23 nám uvádza aj dôvod, prečo to máme robiť: „*...lebo z neho pochádza život*“.

Skôr než sa začneme zamýšľať nad strážením si srdca, povedzme si, čo sa pojmom *srdce* označuje. Čo sa tým myslí, keď sa povie *srdce*?

Vyšlo vo vydavateľstve MSEJK, Bratislava 2011 ako súčasť publikácie „Ilúzia lásky“, str. 87-106.

Pojem „srdce“

V biblickej konkordancii, ktorú spracovali Bič a Souček, vydanej ku kralickému prekladu Biblie, pod heslom „Srdce“ sa nachádza 647 odkazov na verše kníh Starej zmluvy a 145 odkazov na verše kníh Novej zmluvy. Keď to zoberieme štatisticky, tak je to v priemere

približne jeden verš na jednu a pol strany, alebo dva verše na tri strany Biblie. Už z počtu výskytov tohto slova v Biblii vidíme, že Boh prikladá veľkú dôležitosť tomu, čo označuje slovom *srdce*.

Z Biblie vieme (1. Tesalonickým 5:23), že ľudská bytosť sa skladá z troch častí – sme „trojzložkový“. Tieto časti sú: *duch*, *duša* a *telo*. Pritom jednotlivé časti sa skladajú z ďalších podčastí (zložiek):

duch - patrí sem svedomie, intuícia a spoločenstvo s Bohom

duša – vôľa, myseľ (intelekt) a city

telo – to je naša fyzická (materiálna) zložka bytosti, ktorá skrze zmyslové orgány (zrak, sluch, hmat, chuť a čuch) je v kontakte s okolitým materiálnym svetom.

Duch, duša a telo sú samo o sebe zaujímavé a dôležité témy, ale v tejto publikácii sa nimi nejako zvlášť zaoberať nebudeme, lebo nás zaujíma niečo iné, zaujímame sa o *srdce*. Srdce je častým označením určitej časti ľudskej bytosti, a to jednak:

Srdce - vo vlastnom slova zmysle je fyzický orgán (jeden z orgánov tela), a jednak:

Srdce - v duchovnom slova zmysle je časť vnútra človeka, časť vnútorného bytia, časť toho, čo nemôžeme vidieť, ani nahmatať alebo zistiť svojimi zmyslami.

Srdce v duchovnom slova zmysle nie je samostatná časť popri duchu a duši. Pod srdcom sa označujú všetky tri podčasti (zložky) duše (myseľ, vôľa a city) a jednu podčasť ducha a tou je svedomie. Máme tri „samostatné“ časti (duch, duša a telo) a srdcom sa súhrnne označujú štyri menované vnútorné časti ľudskej bytosti (myseľ, vôľa, city a svedomie). *Srdce* - to sú tieto vymenované časti pôsobiace (fungujúce) súčasne ako jeden celok. Viac o tom Čo sa rozumie v Starom a Novom zákone pod slovom *srdce* pozri poznámky v Doplňku na konci publikácie.

Stráž svoje srdce!

Máme striehnuť a ustrážiť svoje srdce, *lebo z neho pochádza život* - to je biblická pravda a biblické posolstvo pre nás. V praktickom živote však veľmi málo žijeme v tejto pravde.

Život, ktorý žijeme, vychádza z nášho srdca a to, čo teraz leží v našom srdci určuje našu budúcnosť, ovplyvní to naše budúce veci. Ako vidíme budúcnosť, to je uložené v našom srdci! Ako rozmýšľame o dňoch, ktoré prídu? Sme plný strachu, očakávania a úzkosti čo bude, alebo sme plný nádeje, radosti a dôvery?

V našom živote prichádzajú chvíle, keď listujeme vo svojej pamäti a prechádzame sa udalosťami, ktoré sme prežili. Robíme si akúsi inventúru života z hľadiska toho čo bolo dobré a čo zlé v našej minulosti. Obyčajne tak robievame na prelome rokov, keď sa pozeráme späť a listujeme v našom kalendári, ktorý je popísaný poznámkami a udalosťami, ktoré sa už udiali. Dívame sa aj do budúcnosti a plánujeme, dívame sa dopredu a robíme predsavzatia. Toto divanie sa do budúcnosti je ako listovanie v prázdnom kalendári. Aj prorok Habakuk tak prechádzal svojim kalendárom až prišiel do prítomnosti, ale nezastavil sa pri nej, listoval ďalej, listoval do budúcnosti a tam vložil do kalendára svojho srdca rozhodnutie:

„Keby hneď aj nekvitol fík a nebolo by úrody na viničoch; keby sklamalo dielo olivy a polia by nedorobili potravu; keby drobné stádo bolo odrezané od košiara

*a nebolo by hoväda v stajniach, ja sa jednako budem veseliť v Hospodinovi,
budem plesať v Bohu svojho spasenia“*
Habakuk 3:17-18

Budúci život človeka sa neodohráva len tak z ničoho, ale tá jeho stránka, ktorá závisí od človeka a ktorú ovplyvňuje človek sám, sa odvíja podľa rozhodnutí, ktoré sa rodia v jeho srdci. Aj požehnania, ktoré Boh pre nás pripravil, musia prejsť cez naše srdce. Prietok reálnej tekutiny určuje najužšie miesto potrubia. To najužšie miesto určuje, koľko toho potrubím pretečie. Tým najužším miestom v nás je naše srdce. Koľko prejde cez naše srdce, toľko požehnania máme – viac nie. Požehnanie musí prejsť cez naše srdce - nie okolo srdca, nie pomimo srdca. Je preto dôležité, čo je v našom srdci, čím je naše srdce zaplnené (či skôr: zapratané) a čo sa v našom srdci deje.

V srdci môže byť všeličo a môžu sa tam diať úžasné veci. Môže tam byť pokoj, alebo nepokoj; radosť, alebo starosť; strach a úzkosť o to, čo sa práve s nami deje, alebo čo má prísť; sklúčenosť, alebo očakávanie v rôznom zmysle slova (dobrého, zlého a pod.). Srdce človeka je schopné veľa rôznych a protikladných vecí. Pán Ježiš Kristus karhá učeníkov, keď hovorí:

„A on im povedal: Ó, nezmyselní a spozdili srdcom veriť všetkému tomu, čo hovorili proroci!“
Lukáš 24:25 (podľa prekladu prof. Roháčka), alebo

„Ó nerozumní a leniví srdcom veriť...“ (podľa prekladu ECAV)

Srdce môže byť lenivé, neschopné a neochotné, ale tiež môže byť v ňom horlivosť – horlivosť pre Boha, alebo horlivosť aj pre rôzne iné veci. Veľa toho a veľmi rozdielného môže byť v srdci človeka.

V 5. Mojžišovej 8:11-18 Boh varuje Izrael:

„Vystríhaj sa, aby si nezabudol na Hospodina, svojho Boha, takže by si neostríhal jeho prikázaní, jeho súdov a jeho ustanovení, ktoré ti ja prikazujem dnes! Aby snád, keď budeš jesť a nasýtiš sa a vystaviš si krásne domy a budeš bývať, a keď sa rozmnoží tvoj dobytok a tvoje stádo oviec a kôz, a keď budeš mať mnoho striebra i zlata a budeš mať mnoho všetkého, čo je tvoje, aby sa nepovýšilo tvoje srdce, a zabudol by si na Hospodina, svojho Boha, ktorý ťa vyviedol z Egyptskej zeme, z domu sluhov, ktorý ťa viedol po tej veľkej a strašnej púšti, na ktorej sú ohniví hadi a škorpióni, po vyprahlom kraji, kde niet vody, ktorý ti vyviedol vodu z pretvrdej skaly, ktorý ťa krmil na púšti mannou, ktorej neznali tvoji otcovia, aby ťa ponížil a aby ťa skúsil, aby ti potom dobre činil, lebo by si povedal vo svojom srdci: Moja sila a vláda mojej ruky mi zadovážila tohto bohatstva. Ale budeš pamätať na Hospodina, svojho Boha, lebo on je ten, ktorý ti dáva silu, aby si nadobudol bohatstva ...“.

Varuje ich, aby sa nepovýšilo ich srdce, aby si požehnania nepripisovali sami sebe, svojim schopnostiam, svojej šikovnosti a svojej sile.

Toto je ponaučenie aj pre nás dnes. Požehnania, ktorých sa nám dostalo a dostáva, nie sú z nás! Treba zostávať v pravde, a uvedomovať si ju a držať sa jej, že som stále závislý na Bohu, a že je to Boh, ktorý ma požehnáva a všetky dobrodenia, nech ich je koľkokoľvek, sú od neho.

Počul som príhovornú modlitbu za iných a v nej odznali slová, aby tí a tí boli závislí na Bohu. Skutočnosť je taká, že všetci ľudia sme závislí na Bohu – veriaci aj neveriaci, len neveriaci si to

nehcú pripustiť. Neveriaci všetky zásluhy a úspechy pripisujú sebe, svojej šikovnosti a múdrosti. Toto sa, žiaľ, občas stane aj Božím deťom. Povýšia sa (spyšnejú) vo svojom srdci a dostanú sa do ťažkostí a problémov, lebo „... hovorí Písmo: Boh sa pyšným protiví, ale pokorným dáva milosť“ (Jakub 4:6).

Nemusíme sa modliť, aby bratia a sestry boli závislí na Bohu. Oni na Bohu závislí sú, či si to uvedomujú alebo nie. Skôr ich vedme k tomu, aby zostávali v tichosti a v pokore pred Bohom a varujme ich pred tým, aby sa vo svojich srdciach nepovyšovali a nespyšneli.

Srdce môže túžiť po mnohom. Mnohé Božie deti majú viacero cieľov, majú zacielené na viacero vecí. Hľadajú Pána, ale súčasne hľadajú aj iné veci, ako je spoločenské postavenie, kariéra, alebo niečo iné. Túžia po spoločenstve s Bohom, s Ježišom Kristom, ale túžia aj po inom. Veľa cieľov a veľa túžob v srdci spôsobuje rozdelenosť srdca. Má za následok, že nerozpoznávame Božiu vôľu, nemáme spoločenstvo s Pánom, alebo toto spoločenstvo je slabé, plytké. Naším cieľom, zámerom, túžbou by mal byť len a len Ježiš Kristus:

„A tak ak ste vstali z mŕtvych s Kristom, hľadajte veci, ktoré sú hore, kde sedí Kristus po pravici Boha; na to myslíte, čo je hore, nie na to, čo je na zemi“
Kolosenským 3:1-2

Keď sme spolu s Kristom vstali z mŕtvych, tak Ježiš Kristus by mal byť našim hlavným a jediným cieľom a jedinou prioritou. Iba vtedy, keď hľadáme iba Pána a nehľadáme nič iné, ani netúžime po ničom inom, sú naše srdcia rýdze a nerozdelené. Je dôležité si uvedomiť, že všetci ľudia majú rovnaké srdcia čo do „zloženia“. Je však rozdiel medzi srdcom veriaceho a neveriaceho. Ten rozdiel je v tom, že neveriaci majú svoje srdcia tvrdé, zatvrdnuté voči Bohu, a preto ich srdcia sú tvrdé aj celkovo. Biblia o nich hovorí, že majú kamenné, alebo neobrezané srdcia.

Božie deti, tí, ktorí uverili v Ježiša Krista a sú znovuzrodení, majú nové srdcia. Božie deti sú nové stvorenia v Kristovi:

“Takže ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením; drevne pominulo, hľa, všetko je nové“
2. Korinským 5:17

Ich srdcia sú mäkké, mäsité - a to učinil v nich Boh:

„A dám vám nové srdce a nového ducha dám do vášho vnútra a odstránim to kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce z mäsa“
Ezechiel 36:26

Dávid sa síce modlil: „Stvor mi čisté srdce, ó, Bože“ (Žalm 51:12), ale to bolo vtedy. Božie deti, tí, ktorí sú Kristovi, už nové srdce majú. Ak sa ale stále ešte modlia a volajú: Ó, Bože, stvor mi nové srdce, daj mi mäsité, mäkké srdce, tak čo tým vlastne dávajú najavo, keď Písmo hovorí, že Boh to už urobil? Ak vnímajú, že s ich srdcom niečo nie je v poriadku, tak treba preskúmať prečo to tak je a čo sa stalo s ich srdcom - čo sa s nimi deje!

Jednu príčinu sme už spomenuli: veľa cieľov, veľa túžob a Pán Ježiš Kristus nie je na prvom mieste a tým vlastne nie je ani pánom v ich živote. Inú príčinu môžeme vidieť v nasledovnom – a to je vec svedomia.

Svedomie, ako sme už napísali, je súčasťou srdca a ak je hriech v živote človeka, tak jeho svedomie je nečisté. Hriech ťaží svedomie a srdce je ... utrápené, nečisté ... no, všelijaké. Navyše hriech ešte spôsobuje dočasnú stratu spoločenstva s Bohom.

„A toto je zvesť, ktorú sme počuli od neho a ktorú vám zvestujeme, že Boh je svetlo, a že niet v ňom nijakej tmy. Keď povieme, že máme obecnosť s ním a chodíme vo tme, luháme a nečiníme pravdy; ale keď chodíme vo svetle, ako je on vo svetle, máme obecnosť jeden s druhým, a krv Ježiša Krista, jeho Syna, očisťuje nás od každého hriechu“

1. Jánov 1:5-7

S hriechom treba konať – máme milosť na pokánie. Vyznať hriech, opustiť ho a krv Ježiša Krista očistí naše svedomie a srdce sa upokojí. Žiaľ, veľmi málo sa robí pokánie a pritom pokánie by malo byť neoddeliteľnou súčasťou nášho každodenného kresťanského života. Pokánie by malo byť našim životným štýlom.

Srdce je bránou našej bytosti

Naše srdce je veľmi dôležitá časť našej bytosti, lebo je vchodom aj východom celého nášho bytia. Vzťah s Bohom začína v našom srdci a je aj udržiavaný v srdci. Naše srdce je bránou celej našej bytosti. Srdce môžeme prirovnať k budove s množstvom miestností. Takáto budova má vždy vchod aj východ. Srdce je zároveň aj vchodom aj východom našej bytosti. Čokoľvek do nás vstúpi, musí prejsť cez naše srdce. Čokoľvek z nás vychádza, vychádza z nášho srdca, opúšťa nás cez naše srdce.

Boh s človekom koná v jeho srdci a tiež, Boh sa díva na srdce človeka. Ak naše srdce pri počúvaní posolstva (kázne) nebdie, nepochopíme jeho zmysel. Podobne je to aj pri čítaní. Ak nie je srdce otvorené obsahu textu, ktorý čítame, nič neprijme. Dokonca je to tak aj pri jedení. Ak nemáme srdce pritom, aby sme jedli, nebude nám jedlo chutiť.

Srdce je akýsi kontrolný orgán celej našej bytosti. Aby sme mali kontrolu nad celou budovou, musíme mať kontrolu nad vchodom aj východom. Musíme byť schopní kontrolovať otváranie aj zatváranie budovy. Tak aj naše srdce. Jednak má možnosť a moc otvárať a zatvárať našu bytosť a jednak je aj samo tým vchodom a východom. Z toho dôvodu musí byť hlásanie evanjelia, vedené Svätým Duchom, hlásané tak, aby zasiahlo ľudské srdce. Najúčinnější spôsob hlásania evanjelia je dotknúť sa ľudského srdca. Ak dokážeme posolstvom preniknúť do srdca, mnohí môžu byť získaní. Božie deti sú spolupracovníkmi Svätého Ducha pri záchrane ľudí. Boh tohto sveta zatvára srdcia neveriacich pre evanjelium. Bez ohľadu na to, koľko budeme hlásať, ak si ľudia zatvoria srdce, nemôžeme sa ich dotknúť, nemôžeme im účinne poslúžiť, lebo „vchod ich bytosti“ (srdce) je zatvorený. Ak chceme, aby hlásanie evanjelia malo účinok, musíme nájsť spôsob, ako sa dostať cez vchod. Najlepší evanjelista a kazateľ je ten, ktorý nájde kľúč k odomknutiu srdca svojich poslucháčov.

Božia láska je najlepší spôsob, ako odomknúť ľudské srdce. Preto najlepší spôsob ako otvoriť srdce človeka je priniesť mu Božiu lásku. Keď je srdce otvorené, je ľahké dotknúť sa ducha človeka a všetkých častí jeho bytia. To platí nielen o hlásaní evanjelia, kázaní, vyučovaní, ale aj o každej duchovnej službe.

„Môj synu, pozoruj na moje slová; nakloň svoje ucho k mojím rečiam. Nech neodídu od tvojich očí; ostríhaj ich prostred svojho srdca.“

Lebo sú životom tým, ktorí ich nájdú, a celému ich telu lekárstvom“

Príslovie 4:20-22

To, čo je v našom srdci, to sa nám započítava – buď k nášmu dobrému, alebo k našej škode. K čomu dôjde, keď v srdci je vzburá? Prichádzajú tresty a súženia, ale môže dôjsť aj k smrti, a to k smrti duchovnej alebo fyzickej. Spomeňte si na vzbury, o ktorých sa píše v Starom zákone a predovšetkým v 1.- 5. knihe Mojžišovej.

Písmo nás vedie k tomu, aby sme si strážili svoje srdce a varuje nás, aby sme si svoje srdce nezatvrdzovali (Židom 3:12-13). Aj nové mäsité srdce je možné zatvrdiť – hriechom a zvodom do hriechu.

Srdcom sa verí – to sme počuli už mnohokrát. Ježiš Kristus hovorí, že

„... z dobrého pokladu srdca dobrý človek vynáša dobré a z plnosti srdca hovoria ústa“

Matúš 12:34-35

Srdce môžeme pripodobniť k pôde, ako je to napísané v Evanjeliu podľa Marka v podobenstve o štvorakej pôde (Marek 4:1-20). Keď do srdca vstúpi Božie slovo, niečo sa v srdci udeje. V otvorenom srdci Božie slovo môže zakoreniť a priniesť úrodu. V Písme je preto obraz: *semeno* a *pôda*. *Semeno* je obrazom Božieho slova a *pôda* je obrazom nášho srdca. Naše srdce je schopné, keď sa správne rozšíri, prijať semeno Božieho slova a produkovať nádherný život. Boh pracuje cez naše srdce; nepracuje mimo naše srdce. Keď Božie slovo zostáva (je) uprostred (t. j. vo vnútri) tvojho srdca (*ostríhaj ich prostred svojho srdca*), nič nemusí zostať tak, ako to bolo v tvojom starom živote.

Uvedomme si, že toto všetko máme robiť my! Nie Boh! Boh už svoje urobil. Už nám stvoril nové (mäsité) srdce. Naše srdce je obrezané obriezku Kristovou vo zvlečení tela hriechov. Strážiť svoje srdce je naša úloha, náš údel! Náš! Teraz sme si už my zodpovední za naše srdce, a preto nebuďme alibisti, nechcime od Boha, aby on strážil naše srdce, keď Písmo hovorí, že to máme robiť my. Áno, Svätý Duch nás bude varovať, bude nám signalizovať, keď zídeme z cesty, ale strážiť si srdce je naša úloha, je to na nás. Je na nás, či zareagujeme aj na varovný signál, na hlas Svätého Ducha, alebo nie.

Ako môže človek strážiť svoje srdce?

„Hľadte, bratia, aby snád nebolo v niekom z vás zlé a neverné srdce, ktoré by odstupovalo od živého Boha. Ale sa napomínajte každý deň, dokiaľ sa volá: dnes, aby nebol niekto z vás zatvrdený zvodom hriechu“

Židom 3:12-13

Jedno z dôležitých napomenutí Písma ohľadom nášho srdca je aj miesto v Židom 3:12–13. Aj tu sa píše: „*Hľadte, bratia...*“.

Teda inými slovami, dávajte si pozor na svoje srdce. Okolo nás sú rôzne vplyvy sveta, ktoré keď pustíme do svojho vnútra, spôsobujú žiadosti v srdci a keď žiadosť počne, plodí hriech a hriech spôsobuje smrť. Preto *stráž svoje srdce, lebo z neho pochádza život*. A o tomto je reč, keď Písmo hovorí „*stráž svoje srdce*“. ... *aby nebol niekto z vás zatvrdený zvodom hriechu*. Koniec koncov problém nie je hriech sám o sebe, lebo ten je tu je a to už dosť dlho, ale problémom je naše srdce a my sami, ktorí si svoje srdce máme strážiť pred hriechom.

Sami si máme dávať pozor na svoje srdce, ale máme strážiť aj jeden druhého: „...Ale napomínajte sa každý deň“. Sme údmi jedného tela, a preto si máme napomáhať jeden druhému a jeden druhého strážiť pred pádom do hriechu. Ochraňovať jeden druhého aj formou napomínania je jedna zo vzájomných úloh údov tela Kristovho. K ochrane a strážení svojho srdca potrebujeme aj ostatných bratov a sestry. Strážiť si svoje srdce je zodpovednosť predovšetkým moja, ale aj nás všetkých navzájom.

Zotrúvať vo viere a rásť v nej. My musíme byť presvedčení, že Boh s nami má tie najlepšie úmysly, že chce nám len dobré a to najlepšie. Mali by sme deň čo deň „držať“ svoje srdce na uzde a usmerňovať, upravovať ho k Božej kázni a poslušnosti.

*„Zaveď svoje srdce ku kázni a svoje uši obráť k rečiam známosti! Počuj, ty, môj synu,
a buď múdry a uprav svoje srdce rovnou cestou. Daj mi, môj synu, svoje srdce,
a tvoje oči nech pilne pozorujú moje cesty“*

Príslovie 23:12, 19, 26

Obracaj svoje srdce vždy smerom k Bohu a jeho zapísanému slovu. Tvoje srdce chce ísť svojou cestou, po svojich vlastných chodníkoch, ale ty ho môžeš nasmerovať inak; ty ho môžeš riadiť a smerovať po Božích cestách. To je tvoj údel, tvoja vec, tvoja úloha:

*„Urovnaj stezku svojej nohy, a nech sú upravené všetky tvoje cesty; neuhni sa ani napravo
ani naľavo; odvráť svoju nohu od zlého“*

Príslovie 4:26- 27

Ako ešte ďalej môžeme strážiť svoje srdce? Aj spôsobom, o ktorom sa píše v liste Jakuba:

*„Takže, moji milovaní bratia, nech je každý človek rýchly počuť, pomalý hovoriť,
pomalý do hnevu“*

Jakub 1:19

*„... mnoho klesáme všetci. Ak niekto neklesá v slove, to je dokonalý muž, ktorý má moc pojať
na uzdu i celé telo. Hľa, koňom dávame zubadlá do úst, aby nás poslúchali, a tak sem i ta
obraciame celé ich telo. Hľa, i lode, hoci sú také veľké a hnané krutými vetrami, dajú sa sem i ta
obrátiť najmenším kormidlom, kamkoľvek sa ľúbi pohnať tomu, kto ju spravuje.*

Tak i jazyk je malý úd a veľkým sa honosí. Hľa, maličký oheň akú veľkú horu zapáli!“

Jakub 3:2-5

*„Kto je múdry a rozumný medzi vami? Nech ukáže zo svojho pekného obcovania svoje skutky
v múdrej a krotkej tichosti! Ale ak máte horkú závišť a svár vo svojom srdci, nechválte sa
a neluhajte proti pravde. Tá múdrosť neprichádza zhora, ale je pozemská, telesná, démonská.*

Lebo kde je závišť a svár, tam je aj nepokoj i každá zlá vec“

Jakub 3:13-16

Ale aj v Prísloví:

„Odstráň od seba prevrátenosť úst a vzdial od seba krivolakosť rtov“

Príslovie 4:24

Odvracaj svoje ústa od falše, od nepravdivých a falošných rečí.

„Tvoje oči nech hľadia priamo vopred, a tvoje viečka nech sa dívajú priamo pred teba“

Príslovie 4:25

Chránenie srdca má spoločné nielen s hovorením, ale aj s tým, na čo sa dívame – vo všeobecnosti teda s tým, čo si púšťame do svojho vnútra, na čo sa dívame, čo počúvame. Čím sýtiš svoje srdce, to je zodpovednosť každého jedného - nikto tú zodpovednosť za nás nemôže vziať na seba.

Máme modlitebné stíšenie a tam máme spoločenstvo s naším Pánom. Nie je však dôležité, ako dlho trvá naše modlitebné stíšenie, ale dôležité je to, čo sa tam deje. Ak nevyjdeme z tohto času, ktorý sme venovali modlitbe a teda spoločenstvu s Bohom, v sile, v osviežení a v požehnaní, tak sme tam robili niečo iné, ako sme robiť mali.

Keď sme na modlitbe, potrebujeme aj prijať a vyjsť odtiaľ, z času venovaného modlitbe, premenení – veď to je čas, keď máme spoločenstvo s Pánom celého vesmíru, a to sa musí u nás prejaviť. Čokoľvek v tomto čase prijmem do svojho srdca, to si treba podržať a nech sa to stane skutočnosťou v našom živote.

Keď máme zdravotné problémy a ideme k lekárovi, dostaneme od neho nejakú radu: urob toto alebo toto. Obyčajne ho poslúchneme a držíme sa jeho rady. O čo viacej máme poslúchnuť radu, keď nám radí sám Boh, ktorý viac ako ktokoľvek iný chce naše dobro:

Stráž svoje srdce, lebo z neho vychádza život – srdce je prameňom života.

Naše srdce je prameň nášho života. Nikto za mňa nemá tú zodpovednosť strážiť si srdce – len ja sám. Každý sám za seba!

DOPLNOK:

Čo sa rozumie v Starom a Novom zákone pod slovom srdce?

V Starom zákone

V starozákonnom ponímaní *srdce* vo vlastnom slova zmysle je fyzický orgán. V prenesenom slova zmysle je to najvnútornejšie vnútro človeka. Je to sídlo odvahy a smelosti, alebo strachu a zbabelosti, radosti, starosti a bolesti, vysokomyseľnosti, náklonnosti, súcitu, vzrušenia a túžby. *Srdce* je miestom plánovania, miestom tvorby cieľov a plánov, vôle. Je to sídlo rozumových funkcií, miesto tvorby myšlienok a úmyslov.

V srdci korení, vytvára sa, nábožensko–mravný postoj človeka. Srdcom človek dôveruje (alebo nedôveruje) Bohu. Srdcom človek slúži Bohu. Skutočná služba po Bohu pramení v srdci a vychádza zo srdca. Srdce človeka sa môže zatvrdiť. Zatvrdiť srdce znamená, že odmieta, neprijíma Boha alebo aj ľudí. Srdce hriešnika je „neobrezané“. Obriezka srdca sa deje cez vnútornú bolesť. Srdce môže byť „čisté“. Zbožný je človek čistého srdca.

V Novom zákone

V novozákonnom ponímaní srdce je predovšetkým hlavný orgán duševno-duchovného života a miesto v človeku, v ktorom sa dosvedčuje Boh. Srdce je ústredný orgán tela. Je to sídlo fyzickej životnej sily:

„A vystríhajte sa, aby snád vaše srdcia neboli obťažované obžerstvom a opilstvom a starosťami o tento život, a náhle by prišiel na vás ten deň“

Lukáš 21:34

Srdce je sídlo rozumu, prameň myšlienok a úvah, sídlo vôle a prameň rozhodnutí. Preto je *srdce* súhrnným označením vnútornej bytosti človeka na rozdiel od vonkajšej stránky, od tváre, úst a perí.

„Ale my, bratia, osirotejúc násilným odlúčením od vás, na krátky čas, tvárou, nie srdcom, tým viacej sme sa usilovali vidieť vašu tvár s veľkou túžbou“

1. Tesalonickým 2:17

„Lebo neodporúčame vám opäť sami seba, ale vám dávame príčinu chváliť sa nami, aby ste to mali proti tým, ktorí sa chvália tvárou a nie srdcom“

2. Korinským 5:12

„A on odpovedal a riekol im: Dobre o vás prorokoval Izaiáš, o pokrytcoch, ako je napísané: Tento ľud ma ctí rtami, ale ich srdce je ďaleko odo mňa“

Marek 7:6 a tiež Rímskym 2:29.

Srdce, to sme my. Aké je naše srdce, takí sme!

„...ale skrytý srdca človek v neporušiteľnom krotkosti a tichosti ducha, čo je drahocenné pred Bohom“

1. Petrov 3:4

Srdce je predovšetkým centrálne miesto v človeku, na ktoré sa obracia Boh. V srdci korení duchovný (náboženský) život a v ňom sa vytvára mravný postoj človeka:

„A on im povedal: Vy ste tí, ktorí sa sami robia spravodlivými pred ľuďmi, ale Boh zná vaše srdcia, lebo to, čo je vysoké u ľudí, je ohavnosťou pred Bohom“

Lukáš 16:15

„A ten, ktorý spytuje srdcia, vie, čo je myseľ Ducha, že sa podľa Boha prihovára za svätých“

Rímskym 8:27

„...ale ako nás Boh uznal za hodných byť poverenými evanjeliom, tak hovoríme, nie ako takí, ktorí sa chcú ľúbiť ľuďom, ale Bohu, ktorý skúša naše srdcia“

1. Tesalonickým 2:4

„I jej deti pobijem smrťou, a zvedia všetky zbory, že ja som, ktorý spytujem ľadviny a srdcia, a dám vám jednému každému podľa vašich skutkov“

Zjavenie 2:23

„A že ste synovia, poslal Boh Ducha svojho Syna do našich srdc, ktorý volá: Abba Otče!“

Galatským 4:6

„...a taká nádej nezahanbuje, lebo láska Božia je vyliata v našich srdciach skrze Svätého Ducha, ktorý nám je daný“

Rímskym 5:5

„...ktorý si nás i zapečatil a dal závdavok Ducha do našich srdc“

2. Korinským 1:22

„...aby Kristus skrze vieru prebýval vo vašich srdciach“

Efezkým 3:17

*„Lebo toto je zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraelovým po tých dňoch, hovorí Pán:
Dám svoje zákony do ich mysle a napíšem ich na ich srdcia
a budem im Bohom, a oni mi budú ľuďom“
Židom 8:10*

*„a vidieť zjavne na vás, že ste listom Kristovým, nami prislúženým, napísaným nie čiernidlom,
ale Duchom živého Boha, nie na kamenných doskách, ale na doskách srdca mäsitých“
2. Korintským 3:3*

*„ako takí, ktorí ukazujú dielo zákona napísané vo svojich srdciach, o čom spolu svedčí
aj ich svedomie, ako spolu svedčia aj ich myšlienky, ktoré sa navzájom obviňujú
alebo aj vyhovávajú“
Rímskym 2:15*

*„A čo do toho v dobrej zemi, to sú tí, ktorí, keď počuli, v šľachetnom a dobrom srdci
podržujú slovo a donášajú úžitok v trpezlivosti“
Lukáš 8:15, atď.*

Vševediaci Boh pozná najvnútornejšie vnútro človeka, kde sa tvoria rozhodnutia za neho alebo proti nemu:

*„A pomodliac sa povedali: Ty, Pane, ktorý znáš srdcia všetkých ľudí, ukáž, prosíme,
z týchto dvoch toho jedného, ktorého si si vyvolil“
Skutky 1:24*

*„A Boh, ktorý zná srdce, im dal svedectvo dajúc im Svätého Ducha ako i nám“
Skutky 15:8*

pozri tiež a porovnaj už hore citované verše Lukáš 16:15; Rímskym 8:27; 1. Tesalonickým 2:4 a Zjavenie 2:23.

Tvrdosť srdca

Tento pojem označuje vytrvalú ľudskú nevnímovosť voči prejavom Božej spasiteľnej vôle, ktorá by mala byť prijatá srdcom človeka, centrom jeho osobného života.

*„A Ježiš odpovedal a riekol im: Pre tvrdosť vášho srdca vám napísal to prikázanie“
Marek 10:5*

*„Naposledy sa ukázal tým jedenástim, keď sedeli za stolom, a karhal ich neveru a tvrdosť ich
srdca, že neuverili tým, ktorí ho videli vstalého z mŕtvych“
Marek 16:14*

*„Ale podľa svojej tvrdosti a nekajúceho srdca hromadíš sebe hnev na deň hnevu
a zjavenia spravodlivého súdenia Boha“
Rímskym 2:5*